

Asia: VN/20084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteella kohdennettavan rahoituksen osuuden nostaminen 1 prosentista 1,5 prosenttiin sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta ja asukasperusteisen osuuden vähentäminen 0,5 prosenttiyksiköllä (3 §)

-

2. Hyte-kertoimen laskentatavan täsmentäminen kannustavammaksi (15 § ja asetus)

-

3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteella vuodesta 2026 kohdennettavaa rahoitusta ei otettaisi huomioon aluekohtaisissa siirtymätasauksissa (35 § 8 mom.)

-

4. Kertaluontoisten säästöt siirtymätasauksista vuosina 2026 ja 2027 (35 § uusi 6 mom.)

-

5. Lakisääteinen päivitys terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon laskennallisten kustannusten painotuksiin vuoden 2023 kustannustietojen perusteella (13 §)

-

6. Aluekohtaisten terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon tarvekertoimien laskenta kahden vuoden tietojen perusteella (14 §)

-

7. Pelastustoimen riskikertoimen tekijöiden ja niiden painokertoimien tarkistaminen (23 §)

Sopimuspalo kuntien rooli ja rahoitus:

Sopimuspalokunnat ovat keskeisessä roolissa erityisesti harvaan asutuilla alueilla (luokan 3 ja 4 ruudut), joissa ne vastaavat kiireellisistä pelastustehtävistä.

Toimintavalmiuden ylläpitämiseksi näillä alueilla tulisi ruutujen kerroin olla välillä 1-5 (missä sijaitsee pelastusasema), vastaavasti kuin meritoiminnassa.

Tämä mahdollistaisi toiminnan kehittämisen ja varmistaisi perusoikeuksien toteutumisen.

Sopimuspalokuntien merkitys ulottuu myös sosiaali- ja terveyssektorille, erityisesti syrjäytymisen ehkäisyssä. Tämä tulisi huomioida rahoitusmallissa.

Rahoituksen määrittely ja ohjeistukset:

Rahoituksen tason määrittelyssä on otettava huomioon myös määräyksiin rinnastettavat ohjeistukset ja vaatimukset, jotka aiheuttavat pelastustoimelle velvoitteita.

Esimerkiksi Turun hallinto-oikeuden lainvoimainen päätös 21762/2021 osoittaa, että ohjeita voidaan pitää velvoittavina.

Uudet ohjeet ja suositukset on huomioitava rahoitusmallissa tehtävämuutoksien tapaan.

Matkailun huomioiminen:

Matkailun huomioiminen rahoitusmallissa on tärkeää, mutta nykyinen 1500 hengen majoituskapasiteettiin perustuva malli ei sovellu kaikkiin matkailukohteisiin.

Esimerkiksi kesämatkailukohteissa, joissa on paljon yksittäisiä loma-asuntoja, tulisi käyttää vakituisen asukasmäärään perustuvaa vertailulukua.

Tavoiteasetannan ja rahoituksen vastaavuus:

Nykyisellään rahoitusmalli ja hyvinvointi alueille asetetut tavoitteet eivät kohtaa.

Pelastustoimen osalta tulisi ottaa käyttöön malli, joka mahdollistaa lisärahoituksen toiminnan kehittämiseen, esimerkiksi hyte-mallin kaltainen järjestelmä.

Pelastustoimen rahoituksessa on huomioitava myös sopimuspalokuntien sosiaalinen vaikutus.

Yhteenveto:

Rahoituslain on vastattava paremmin sopimuspalokuntien todellisia tarpeita ja huomioitava niiden monipuolinen rooli yhteiskunnassa. Rahoitusmallin on oltava joustava ja kyettävä reagoimaan muuttuviin olosuhteisiin, kuten matkailun kausivaihteluihin ja uusiin ohjeistuksiin.

Muita huomioita lausunnoilla olevasta esitysluonnoksesta

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry (SSPL) kiittää mahdollisuudesta lausua. Korostamme, että pelastustoimen tehtävien ja sopimuspalokuntien merkitys on huomattava etenkin harvaan asutuilla alueilla. Tarvitaan riittävästi resursseja, kannusteita ja joustavuutta, jotta sopimuspalokuntien kustannustehokas ja yhteiskunnallisesti arvokas työ voi jatkua.

Maskonen Ari
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto - Ari Maskonen